SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1284

av Ann-Sofie Alm (M)

Författningsberedskap – lagstiftning som fungerar i kris och krig

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att genomföra en systematisk översyn av lagstiftningen för att identifiera och undanröja rättsliga hinder för samhällets handlingsförmåga vid fredstida kriser, höjd beredskap och krig samt säkerställa att berörda myndigheter löpande utvecklar författningsberedskapen i nära samverkan med näringslivet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sveriges beredskap måste fungera även när samhället utsätts för svåra påfrestningar. Det räcker inte att ha personal, materiel och lager om lagstiftningen hindrar myndigheter och företag från att agera när det behövs som mest.

Erfarenheter från tidigare kriser visar vikten av att rättsliga hinder identifieras och hanteras innan en kris uppstår. Sverige behöver därför en lagstiftning som är rättssäker och förutsägbar i vardagen, men samtidigt möjliggör snabba och nödvändiga åtgärder vid kris och krig.

Detta är särskilt viktigt för näringslivet. Företag ansvarar för stora delar av Sveriges livsmedelsförsörjning, transporter, energi, läkemedel och annan samhällsviktig

verksamhet. Deras förmåga att ställa om produktion, distribution och leveranser är avgörande för totalförsvaret.

Regeringen bör därför säkerställa en systematisk genomlysning av lagar och regelverk som kan försvåra nödvändiga omställningar. Berörda myndigheter bör få ett löpande ansvar att identifiera hinder och föreslå författningsändringar i nära dialog med näringslivet.

Nödvändiga undantag och särskilda befogenheter ska förberedas i fredstid, med tydliga tidsgränser, ansvarsförhållanden och rättssäkerhetsgarantier.

Sverige ska inte behöva upptäcka att lagstiftningen står i vägen först när krisen är ett faktum. En fungerande författningsberedskap är en grundläggande del av totalförsvaret och en förutsättning för att hela samhället ska kunna agera snabbt, effektivt och ansvarsfullt.

Ann-Sofie Alm (M)